

Factsheet

Zelfdoding onder agrariërs

September 2024



Al langere tijd zijn er zorgen over de mentale gezondheid van agrariërs. In 2017 zette 113 Zelfmoordpreventie in samenwerking met LTO Nederland voor het eerst de meest recente kennis op een rij in een factsheet. In de huidige factsheet voegen we hier recentere cijfers en onderzoek aan toe.

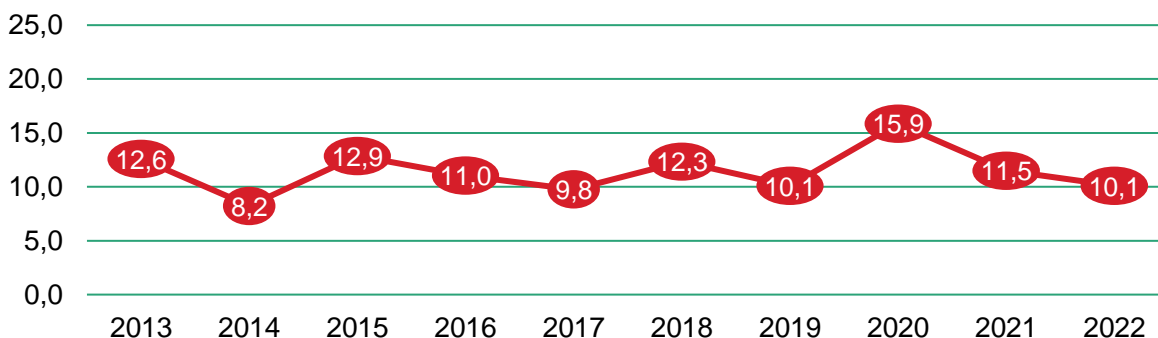
De Standaard Bedrijfsindeling (SBI) is een manier om werksectoren te groeperen. Bedrijven in de landbouw, veeteelt, bosbouw en visserij vormen samen de agrarische sector, met SBI-codes in de categorie A¹. Ook zelfstandig ondernemers met een SBI-code in de categorie A worden tot de agrarische sector gerekend.

Wanneer we spreken over 'agrariërs', doelen we op alle personen die in het kalenderjaar van overlijden als werknemer of directeur-groootaandeelhouder (DGA) werkzaam waren in een bedrijf met een SBI-code in de categorie A (landbouw, veeteelt, bosbouw en visserij) plus alle zelfstandig ondernemers met een SBI-code in deze categorie.

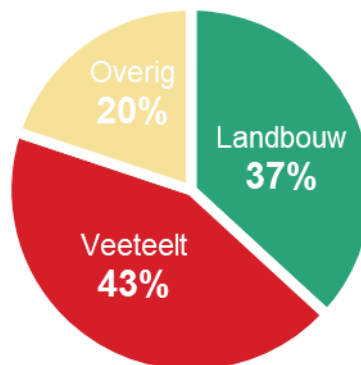
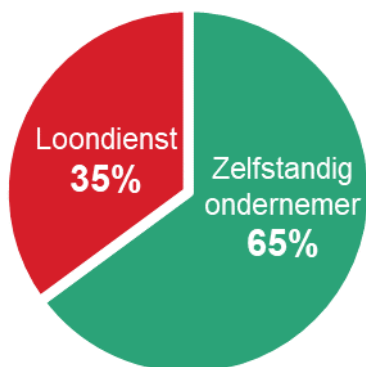
Cijfers

In 2022 overleden 1916 mensen in Nederland door zelfdoding. Hiervan waren **19** kort voor hun overlijden werkzaam in de **agrarische sector** (bron). **Mannen, mensen van middelbare leeftijd en zelfstandig ondernemers** hebben het hoogste risico om te overlijden door zelfdoding (bron). Zelfdoding komt relatief het vaakst voor in de **veeteeltsector** (bron).

Zelfdoding in de agrarische sector (per 100.000 agrariërs)



Grafiek: Aantal suicides in de agrarische sector per 100.000 mensen werkzaam in de sector, 2013-2022. Bron: CBS



Vergelijking met andere sectoren

Gemiddeld overleden tussen 2013 en 2022 **11,5 per 100.000** mensen die werkzaam waren in de agrarische sector door zelfdoding.

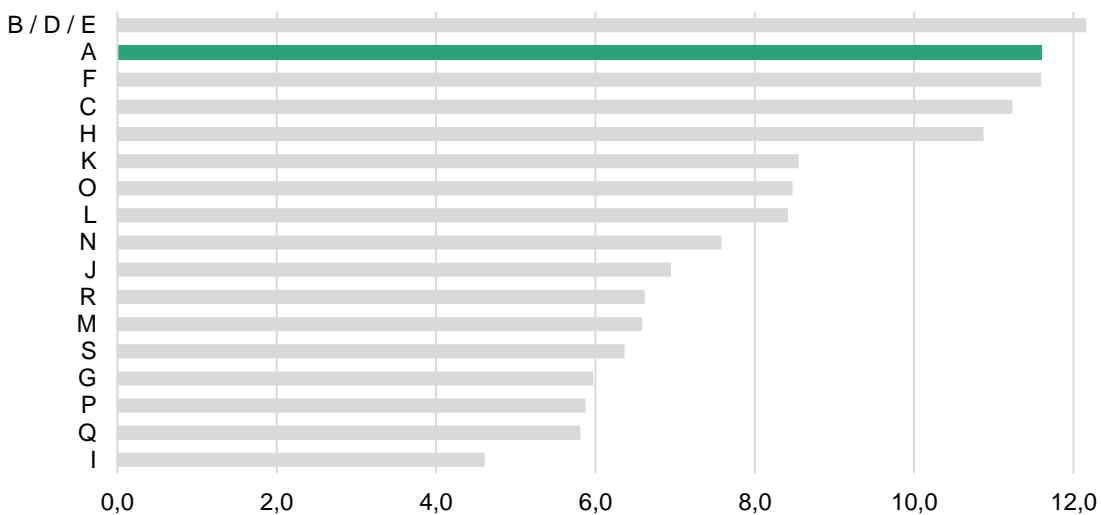
De agrarische sector staat daarmee in de top 3 van sectoren met een **relatief hoog risico op zelfdoding**. Andere werksectoren met een relatief hoog risico zijn de winning van **delfstoffen, energie en water (B/D/E)** en de **bouw (F)**. Sectoren met een relatief laag risico op zelfdoding zijn het onderwijs (P), de zorg (Q) en de horeca (I).



11,5

zelfdodingen per
100.000
werkenden in de
agrarische sector

Zelfdodingen per werksector per 100.000 werkenden (2013-2022)



Risicofactoren

Suïcidaliteit is complex en van verschillende factoren afhankelijk. Suïcidale gedachten ontstaan altijd vanuit een wisselwerking tussen tal van omgevings- en individuele kenmerken. Een aantal factoren waarvan we weten dat ze het risico op zelfdoding verhogen, zijn bij agrariërs vaker aanwezig dan bij mensen die in andere sectoren werkzaam zijn.

- Het welzijn van agrariërs heeft vooral te lijden onder de **hoge druk** van **veranderende wet- en regelgeving, geldzorgen** (kleine winstmarges, afhankelijkheid banken), en het **negatieve imago** van de agrarische sector³.
- Agrariërs hebben vaker **depressieve symptomen** dan mensen die werken in andere sectoren⁴.
- **Onvoorspelbare gebeurtenissen** (ziekte van het vee) spelen ook een rol. Zo leidde de mond- en klauwzeercrisis in 2001 onder veel Nederlandse boeren tot post-traumatische klachten⁵.

Wetgeving
Hoge *werkdruk*
Beeldvorming
Onzekerheid
Geografische en
Sociale isolatie
Onvoorspelbare
gebeurtenissen

Maak je je zorgen over een agrariër in je omgeving?

- Blijf in verbinding met mensen met suïcidale gedachten, houd contact.
- Volg de gratis online training suïcidepreventie en leer in één uur hoe te signaleren, door te vragen en samen hulp te zoeken. Ga naar <https://vraagmaar.113.nl>.
- Download de BackUp app. De BackUp app helpt iemand om controle te houden in noodsituaties en om een crisis te voorkomen. Je kunt o.a. een veiligheidsplan, muziek of foto's die een positief gevoel geven en contacten die je kunt bellen in geval van nood toevoegen.
- Zoek samen naar hulp, bijvoorbeeld bij de huisarts.
- Is er sprake van een levensbedreigende situatie? Bel 112 bij fysiek gevaar of waarschuw de huisarts(enpost) of een eerstehulp post die de crisisdienst kan inschakelen. Laat de ander niet alleen en blijf tot professionele hulp is gearriveerd.



Dit zeggen agrariërs zelf:

Ja, als ik zeg: "Ik loop bij zo iemand." Dan zeggen ze: "Goh, dat is ook een watje."

Ik denk dat de gemiddelde boer zich momenteel schaamt om te zeggen dat hij boer is... Want boer is in Nederland een scheldwoord geworden.

Schaamte, faalangst. Je geeft niet gauw toe dat je het niet goed hebt gedaan.

Je wilt het voor je vrouw en kinderen goed doen. Je gaat thuis niet vertellen dat het niet goed gaat. Dat wil je niet vertellen.

Je kan wel zeggen waar het op staat, maar de overheid bepaalt alles. Alles wordt bepaald voor jou.

Heb je zelf hulp nodig?

- Blijf niet alleen rondlopen met gedachten aan zelfmoord. Het kan helpen om iemand die je vertrouwt te laten weten hoe je je voelt, bijvoorbeeld een familielid, vriend of kennis.
- Als praten met iemand die je kent lastig is, aarzel dan niet om contact op te nemen met 113 Zelfmoordpreventie. Praten over zelfmoordgedachten kan anoniem: telefonisch via 0800-0113 of 113, en via de chat op www.113.nl.
- LTO Noord en Zorg om Boer en Tuinder hebben TABOER opgericht, een onafhankelijk loket waar je terecht kunt voor een luisterend oor, tips en ervaringsverhalen.
- Bezoek je huisarts, samen kun je onderzoeken wat je nodig hebt.

Heb je vragen op agrarisch vlak?

- De Agrarische Vertrouwenslijn (085-1303430) is kosteloos toegankelijk voor iedere Nederlandse agrariër als je je persoonlijke verhaal wil delen of zoekt naar passende professionele hulpverlening.
- De vrijwilligers van [Zorg Om Boer en Tuinder](#) helpen ondernemers op een kruispunt om richting te bepalen en bieden een luisterend oor.
- Regionale LTO-organisaties staan hun leden graag bij op het gebied van ondernemersvraagstukken, maar ook bij vragen op het sociaal-emotionele vlak.



Bronnen

1. Kamer van Koophandel (2019). Standaard bedrijfsindeling.
2. Centraal Bureau voor de Statistiek (2020). Microdata.
3. Kuijk, J., Wessel, R., & Kunst, A. (2022). Een kwalitatief onderzoek naar het zoeken naar hulp door boeren met psychosociale problemen. TSG-Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen, 1-7.
4. Torske MO, Hilt B, Glasscock D, Lundqvist P, Krokstad S. Anxiety and Depression Symptoms Among Farmers: The HUNT Study, Norway. J Agromedicine. 2016;21(1):24-33.
5. Olff M, Koeter MW., Van Haften E., Kersten PH, Gersons BPR. Impact of a foot and mouth disease crisis of on post-traumatic stress symptoms in farmers. Br J Psychiatry. 2005;186:165-166.

113 zelfmoord
preventie

Denk je aan zelfdoding?

Neem dan 24/7 gratis en anoniem contact op:

Chat via 113.nl

Bel 113 of bel gratis 0800-0113